

~ ארבע פרשיות ~

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כט עמוד א

משנה. ראש חדש אדר שחל להיות בשבת - קורין בפרשת שקלים, חל להיות בתוך השבת [ז"א: (השבוע)] - מקדימין לשעבר, ומפסיקין לשבת אחרת, בשניה זכור, בשלישית פרה אדומה, ברביעית החדש הזה לכם, בחמישית חוזרין לכסדרן. לכל מפסיקין, בראשי חדשים, בחנוכה, ובפורים, בתעניות, ובמעמדות, וביום הכיפורים.

גמרא. תנן התם (משנה שקלים א: א): באחד באדר משמיעין על השקלים [כט: ועל הכלאים]. בשלמא על הכלאים - דזמן זריעה היא, אלא על השקלים מנלן? אמר רבי טבי אמר רבי יאשיה: דאמר קרא + במדבר כ"ח+ זאת עלת חדש בחדשו, אמרה תורה: חדש והבא קרבן מתרומה חדשה. וכיון דבניסן בעי אקרובי מתרומה חדשה, קדמינן וקרינן באחד באדר, כי היכי דליתו [יביאו] שקלים למקדש...

~ פרשת שקלים ~

שמות ל

(יא) וידבר יקנך אל משה לאמר: (יב) כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש פפר נפשו ליקנך בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם: (יג) זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש עשירים גרה השקל מחצית השקל תרומה ליקנך: (יד) כל העבר על הפקדים מן עשירים שנה ונמלה יתן תרומת יקנך: (טו) העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל לתת את תרומת יקנך לכפר על נפשתיכם: (טז) ולקחת את כסף הכפרים מאת בני ישראל ונתת אתו על עבדת אהל מועד והיה לבני ישראל לזכרון לפני יקנך לכפר על נפשתיכם: פ

~ מסר סמבולי ~

ר' הירש, שמות (ל:יב)

בו ברגע שאדם בא בכלל מניין "פקוד בני ישראל" הרי שהוא לומד להעריך את עצמו כ"בן ישראל", ודבר זה מעורר בליבו את תודעת ערך עצמו, והוא רואה את עצמו כהתגלמות מושג אומתו שלו. באותו רגע הוא נרקא ללמוד לקח רב משמעות: לא על ידי הוויית עצמו גרידא, ולא על ידי יישותו עצמו יש ערך ומשמעות "נפשו" ולאישיותו, הוא איננו נעשה חלק בתלי-מבוטל של האומה על ידי עצם קיומו והנאת חייו, אף איננו זכאי לקיומו עקב עצם עובדת הווייתו. רק מי שנותן ותורם - עולה למניין, רק מי שנותן ותורם קונה זכות להמשך קיומו ...

ר' הירש, שמות (ל:יג)

והביטוי הסמלי, שבו מביע כל אחד ואחד את התחייבותו לתרום ולעשות, הוא - מחצית השקל. תרומתו של היחיד - אפילו תהא שלמה בתכלית השלמות - מבחינה אובייקטיבית לעולם לא תוכל להיות דבר שלם. פעולתו של יחיד - לעולם אינה אלא מקצת דבר, וכדי שפעולתו תהא שלמה, יש צורך בהתמסרות אחיו במידה שווה.

ר' הירש, שמות (ל:טז)

שתי קופות נפרדות היו אפוא במקדש: תרומת הלשכה וקדשי בדק הבית. כספי מחצית השקל שהוכנסו לקופת תרומת הלשכה, הוצאו כל שנה בשלמותם, ולא נצטברו בקופה זו כספים כלשהם, אלא היא הוקמה כל שנה מחדש. ואילו בקופת בדק הבית ניתן היה לצבור אוצר המקדש. תעודתן של שתי הקופות אופיינית ביותר. מכספי אוצר בדק הבית עשו והחזיקו רק את החלקים הדוממים, המוצקים והבנויים של בית המקדש ... וקיומם של הללו היו מובטחים ... אולם כל החי שבמקדש, כל החיים שיתעוררו על ידי המקדש ... החזקתם של הללו צריכה לבוא אך ורק מתרומת הלשכה שהגיעו מתוך תרומתם של בני הדור ההווה, תרומה המתחדשת באומה תמיד בכל דור ודור ...

JFK (1961): Ask not what your country can do for you – ask what you can do for your country.

~ מדרשים ~

פסיקתא דרב כהנא (מנדלבוים) פיסקא ב - כי תשא

ר' פנחס בשי ר' לוי אוי לפי שמכרו בכורה של רחל בעשרים [דינר] כסף ונפל לכל אחד ואחד מהן טבע [ז"א : מחצית השקל ששווה ל 2 דינר כסף, כך שכפרה למחירה ע"י 10 אחים X 2 דינר כסף = 20 דינר כסף], לפיכך יהא כל אחד ואחד [מבני ישראל] נותן שקלו טבע [ז"א : מחצית השקל].

שפת אמת [1847-1905], פרשת שקלים

אלול-תשרי ~ אדר-ניסן

ראש השנה א:ב

... בראש השנה כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון ...

תלמוד ירושלמי מסכת שקלים פרק א דף מו טור א /ה"א

... כתיב "כל העובר על הפקודים" רבי יודה ... אמר כל דעבר בימא [ים סוף] יתן ...

בעל הטורים (יד:טז), ובקעהו

... בזכות בקע לגולגולת ... נקבעו המים.

~ פורים ~

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יג עמוד ב

אם על המלך טוב יכתב לאבדם ועשרת אלפים ככר כסף וגוי אמר ריש לקיש : גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהן לשקליו. והיינו דתנן : באחד באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים.

אסתר ג

(ח) ויאמר המן למלך אֲחֻשְׁרוּשׁ יִשְׁנוּ עִם אֶחָד מִפְּזָר וּמִפְּכָד בֵּין הָעַמִּים בְּכָל מְדִינֹת מְלְכוּתְךָ וְדַתֵּיהֶם שְׁנוֹת מִכָּל עַם וְאֵת דַּתֵּי הַמֶּלֶךְ אֵינָם עוֹשִׂים וְלִמְלֶכֶךְ אֵין שְׁנָה לְהִנְחִים : (ט) אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב יִכְתֹּב לְאַבְדָם וְעֵשֶׂרֶת אֲלָפִים כָּכָר כֶּסֶף אֲשֶׁקוּל עַל יְדֵי עוֹשֵׂי הַמְּלָאכָה לְהַבִּיא אֶל גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ : (י) וְיִסַּר הַמֶּלֶךְ אֶת טַבְעֹתוֹ מֵעַל יָדוֹ וְיִתְּנָהּ לְהֶמָּן בֶּן הַמְּדַתָּא הָאֲגָגִי צָרַר הַיְּהוּדִים : (יא) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהֶמָּן הַכֶּסֶף נָתוּן לְךָ וְהָעַם לַעֲשׂוֹת בּוֹ כְּטוֹב בְּעֵינֶיךָ :

מגילה יג:ב

שמא תאמר קרחה אני עושה במלכותך - מפוזרין הם בין העמים, שמא תאמר אית הנאה מינייהו - מפורד, כפרידה [פרד] זו שאינה עושה פירות.

R. Kook, In the Desert – A Vision, p.78-79

Haman tried to establish that the Jewish people were no longer one ... God preempted Haman by commanding the Jews to donate the shekalim to the Tabernacle. By doing so, God established the Jewish collective...

עיון יעקב, מגילה י"ג, ד"ה והיינו

האי על הכלאים הוא אך למותר, נ"ל ע"ד דאיתא בעמק המלך הובא בילקות ראובני (סוף פ' כי תצא) דעמלק הוא כלאים דעשו נשא בת ישמעאל שהם שור וחמור יחדיו ויצא מביניהם עמלק שהוא כלב וסמימך שכ"ח (שור כלב חמור) וזה "לתמחה את זכר עמלק מתחת השמים" לא תשכח" עכ"ל ע"ש. וא"כ "באחד באדר משמיעין על השקלים" כדי למחות בעמלק שהוא "על הכלאים".